

КРАЇНИ ЄВРОПИ В ІСТОРИЧНІЙ ЕВОЛЮЦІЇ СИСТЕМИ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Дяченко Т.А., Максименко Я.А.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

Країни Європи відіграють значущу роль у зародженні, формуванні і еволюції системи міжнародних відносин.

Історично першою була Вестфальська система, яка заклала підвалини сучасних міжнародних відносин. Вона характеризувалася виникненням «національної держави», принципом національного суверенітету, балансу сил, загальноєвропейської безпеки, дії міжнародного права, застосування дипломатії на регулярній основі, встановленням чітких стабільних державних кордонів, формуванням європоцентричного світу, в якому провідну роль відігравали великі держави. В міжнародних відносинах закріплюється система політичної рівноваги, головними засобами підтримки якої були різноманітні види коаліцій.

Віденська система міжнародних відносин була встановлена Віденським конгресом – першим у історії міжнародної політики та дипломатії форумом, до участі в якому були запрошені всі європейські держави. Вона характеризувалася виникненням чітко окресленого кола «великих держав», які використовували своє міжнародно-політичне домінування в цілях підтримки стабільності в Європі, збереження миру, утримання балансу сил і збереження власного лідерства в міжнародних відносинах. Відбувається формування моделі міждержавної політики, спрямованої на розв'язання міжнародних протиріч мирним шляхом.

Версальсько-Вашингтонська система була спрямована на закріплення переділу світу після Першої світової війни, характеризувалася розпадом імперій, утворенням низки нових держав, створенням Ліги Націй – міжнародної організації для сприяння миру та співпраці між народами. Міжнародна система поступово позбувається європоцентричності й набуває глобальних ознак.

Ялтинсько-Потсдамська система характеризувалася виникненням біполярної структури міжнародних відносин, глобальним поділом на два табори і прагненням порушення рівноваги; відбувся відхід від європоцентричної орієнтації у глобальному масштабі.

Постбіполярна система є проміжною, перехідною від минулої до нової, яка формується. Вона характеризується посиленням взаємозалежності країн у світовому масштабі, глобалізацією та турбулентністю, зростанням рівня конфліктності, жодна держава не має абсолютного контролю. В цих умовах Європейський Союз, що досягнув безпрецедентного рівня інтеграції та співпраці, об'єднуючи двадцять сім країн-членів, виступає колективним актором сучасних міжнародних відносин.